

УДК 502/504
UDC 502/504

ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК ЛІСІВ ПРИКАРПАТТЯ

Вірста Л.В., Надвірнянський коледж НТУ, Надвірна, Україна, lesya.virsta@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1032-8216

Лук'янова В.В., кандидат хімічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, vitalina_lk@i.ua, orcid.org/0000-0001-8964-3560

Хрутба А.С., Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка, Київ, Україна, hrutba.andrey@gmail.com, orcid.org/0000-0003-2456-8437

MAINTENANCE AND BALANCED DEVELOPMENT OF THE FORESTS OF PRYKARPATTYA

Virsta L.V., Nadvirna college of NTU, Nadvirna, Ukraine, lesya.virsta@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1032-8216

Lukianova V.V., Ph.D, National Transport University, Kyiv, Ukraine, vitalina_lk@i.ua, orcid.org/0000-0001-8964-3560

Khrutba A.S., Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, hrutba.andrey@gmail.com, orcid.org/0000-0003-2456-8437

СОХРАНЕНИЕ И СБАЛАНСИРОВАННОЕ РАЗВИТИЕ ЛЕСОВ ПРИКАРПАТТЯ

Вирста Л.В., Надворнянської коледж НТУ, Надворная, Украина, lesya.virsta@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1032-8216

Лукьянова В.В., кандидат химических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, vitalina_lk@i.ua, orcid.org/0000-0001-8964-3560

Хрутба А.С., Киевский Национальный университет им. Т.Г.Шевченко, Киев, Украина, hrutba.andrey@gmail.com, orcid.org/0000-0003-2456-8437

Постановка проблеми.

Ліс є однією з екосистем планети, яка до сьогоднішнього дня у великій мірі змінилася під впливом людської діяльності. Завдяки використанню лісу, людство має можливість відновлювати деякі компоненти біосфери, зниклі в результаті господарської діяльності людини, а також проводити різні виробы для власного користування. В лісі сьогодні мешкає безліч живих істот, які просто не вижили б поза лісовими масивами. Також на території багатьох лісів знаходяться водойми, що мають велике значення, як для господарської діяльності людини, так і для всього кругообігу води в природі. Ліси – один з головних джерел збагачення нашого повітря киснем. Роль лісів неможливо переоцінити з точки зору розвитку економіки різних країн, поліпшення стану навколишнього середовища та підвищення добробуту народів. Деревина є одним з головних джерел палива, відмінним будівельним матеріалом, сировиною для отримання різного роду речовин (лікарських, технічних, фарбувальних). Лісовий фонд нашої планети є основним джерелом надходження кисню у повітря, та за своїм призначенням і розташуванням виконує багато інших функцій, в тому числі рекреаційні, водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, забезпечує потреби суспільства в лісових ресурсах.

Сучасні екологічні проблеми лісів мають не просто загальнодержавний, а й глобальний характер. А тому вирішення екологічних проблем зелених насаджень нашої держави стає дедалі актуальнішим, як у міжнародних відносинах, так і в економічному та науково-технічному співробітництві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

З екологічної точки зору, сьогоднішня ситуація в Україні та Світі є дуже небезпечною. Але, водночас, і закономірною, оскільки ринкові перетворення, структуризація економіки і господарських зв'язків збільшують негативні антропогенні навантаження на навколишнє природне середовище на початковому етапі їх проведення. На це впливають різні групи чинників, а саме: політичні, соціально-економічні, організаційні, техніко-технологічні тощо. Тому, Україна повинна рухатися шляхом гармонізації національного природоохоронного законодавства, вимог і стандартів екологічної безпеки господарської діяльності із західноєвропейськими нормами та адаптації до

європейського екологічного простору. Екологічний стан навколишнього середовища, рівень і характер природокористування та природоохоронних заходів, еколого-безпечність технологій мають повною мірою узгоджуватися із світовими стандартами.

За даними Державного агентства лісових ресурсів України [1] загальна площа лісового фонду нашої держави становить – 10,4 млн га, із яких вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн га. Загалом, 15,9% площі України вкриті лісами. Цей показник зростає: за 50 років площа лісів зросла на 21%, майже втричі зріс запас деревини – його оцінюють в межах 2102 млн кубометрів. Але цього недостатньо. За показником лісистості території, Україна належить до малолісних країн Європи. У багатьох країнах світу цей показник значно вищий. Так, за даними ФАО (Food and Agriculture Organization, FAO) [2], у Фінляндії лісистість складає 58,9%, у Швеції – 67,7%, в Німеччині – 29%, у Франції – 28,7%, в Італії – 21,2%, в Канаді – 26,6%, у США – 32,7%, в Росії – 50,5% (Рис. 1).

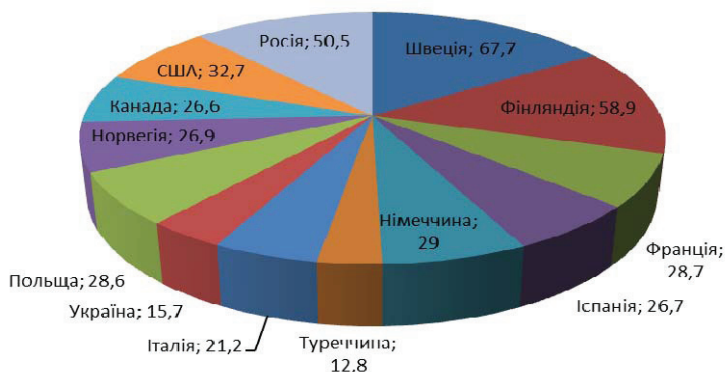

Рисунок 1 – Лісистість деяких країн Світу (у %)
 Figure 1 – Wooded of some countries of the World (in %)

Територія України вкрита лісами дуже не рівномірно (Рис. 2). За даними Державного агентства лісових ресурсів України вони сконцентровані переважно в Поліссі та в Українських Карпатах. Лісистість у різних природних зонах має значні відмінності й не досягає оптимального рівня, за якого ліси позитивно впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси, пом'якшують наслідки ерозійних процесів, а також забезпечується одержання більшої кількості деревини [1]. За європейськими рекомендаціями показчик лісистості держави повинен становити більше 20 %, це означає, що для України необхідно ще приблизно 2 мільйони гектарів нових лісів.

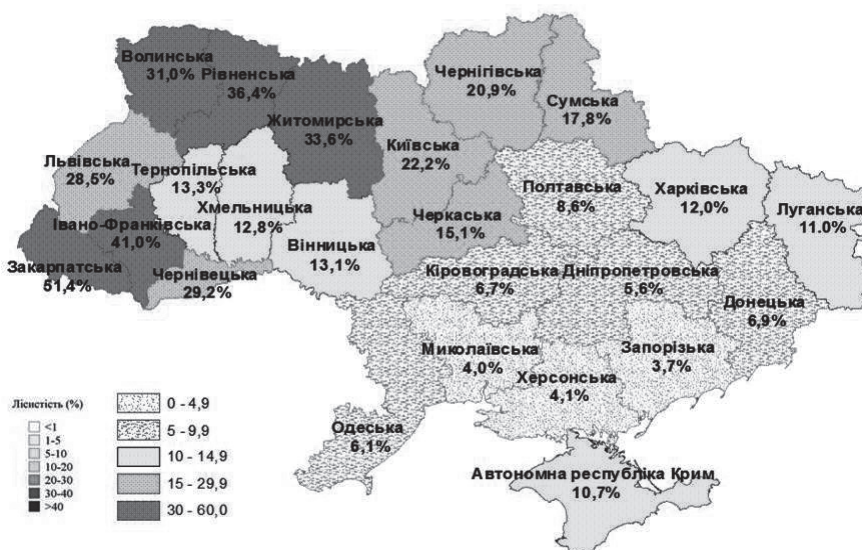

Рисунок 2 – Лісистість України у розрізі адміністративно-територіальних одиниць
 Figure 2 – The wooded of Ukraine is in the cut of administrative-territorial units

Активне знеліснення та деградація лісового фонду в Україні розпочалось у 30-х роках XVIII століття [3-5], у зв'язку з потребами військової сфери та будівництва. І з того часу вирубка дерев в країні здається не припинялась. Україна почала експортувати деревину у великій кількості, відтак, заробляти почали і браконьєри: у 2015 році лісовою охороною виявлено 6 565 випадків незаконних рубок. Поряд із зменшенням площ лісового фонду основними наслідками такого недбалого ставлення до лісів нашої держави можуть бути: зниження стабільності і стійкості лісових екосистем, зменшення біорізноманіття, зменшення рекреаційної привабливості та загальне погіршення екологічного балансу територій лісового фонду України, тощо. Тому, поряд з збалансованим використанням природних ресурсів основною метою Концепції збереження біологічного різноманіття України [6] є збереження, покращання стану та відновлення природних і порушених екосистем, середовищ існування окремих видів та компонентів ландшафтів.

За вектором безпеки одним із пріоритетів Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [6] є Програма збереження навколишнього природного середовища. Тому актуальним постає питання збереження лісового фонду держави.

З метою охорони, відтворення та раціонального використання лісових екосистем в умовах посилення антропогенного впливу необхідно [7]:

- забезпечити максимально можливе збереження прируслових лісів, старолітніх природних угруповань і насаджень та лісів, які виконують переважно екологічні функції;
- здійснити заходи, спрямовані на відновлення лісів у місцях їх природного зростання і заліснення нових територій;
- вжити заходів щодо раціонального використання лісових ресурсів з урахуванням збереження їх флори і фауни, зокрема генофонду мисливських видів;
- створити умови для забезпечення природної різноманітності вікової структури і видового складу лісів, збереження генофонду лісових порід;
- оптимізувати рекреаційне навантаження на лісові масиви;
- впровадити державну систему моніторингу лісових екосистем із врахуванням потреб збереження біологічного різноманіття;
- розробити і вжити заходів щодо оздоровлення і збереження лісів, які входять до складу зелених зон міст та інших населених пунктів;
- сприяти збереженню на окремих ділянках лісу дуплистих дерев та перегнелих стовбурів, які відіграють важливу екологічну роль як середовища існування певних груп біологічних видів.

У серпні 2017 року Державне агентство лісових ресурсів України винесло на громадське обговорення проект Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року [8]. Проект Стратегії містить загальні положення, охарактеризує сучасний стан лісового та мисливського господарства, визначає ключові проблеми, мету, стратегічні цілі та принципи реформування, пріоритетні напрями досягнення цілей, інструменти реалізації, фінансове забезпечення, очікувані результати, моніторинг та оцінку ефективності впровадження. Одними із основних цілей Стратегії є удосконалення нормативної бази та системи державного управління, а також збільшення лісистості території шляхом розширення робіт з лісорозведення, в тому числі за рахунок земель запасу та самозалісених земель, нарощування ресурсного й екологічного потенціалу лісів.

Нераціональне природокористування, надмірне забруднення навколишнього природного середовища, особливо вод, земель та атмосферного повітря призвело до різкого загострення екологічних проблем в Україні. Тому виконання Стратегії сталого розвитку [8, 9] дало б змогу удосконалити законодавство з питань лісового господарства, оптимізувати систему моніторингу стану лісів, запровадити нові природозберігаючі технології проведення лісозаготівель, поліпшити якісний стан лісів, покращити їх продуктивність, що в свою чергу призвело б до збільшення показників лісистості території України.

Метою нашого дослідження є аналіз теоретичних засад формування і розвитку лісового фонду Прикарпаття в контексті сталого лісокористування.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішувалися такі **завдання**:

- Дослідити основні чинники загострення екологічних проблем на Прикарпатті;
- Визначити основні напрями діяльності, спрямовані на охорону лісів Прикарпаття;
- Розробити рекомендації, щодо заходів забезпечення підвищення продуктивності лісового фонду Прикарпаття.

Матеріали та методи дослідження.

З традиційних загальнонаукових методів застосовувалися: аналіз і синтез (дослідження антропогенного впливу на стан лісів); порівняння та аналогія; узагальнення та абстрагування; управління проектами (планування і здійснення заходів щодо покращення стану лісового фонду Прикарпаття).

Отримані результати та висновки.

Івано-Франківщина – одна із чотирьох областей Карпат, у якій збереглися великі площі екологічно цінних лісів. Це і унікальні залишки пралісів – природних лісів, що існують і розвиваються без втручання людини. Це і старовікові ліси, що існують в умовах найменшого людського втручання. А ще, збереглися захисні ліси, які оберігають область від руйнівних стихійних лих: зсувів ґрунту, селевих потоків, паводків у дощові періоди, зневоднення у суху літню пору. Саме там, у горах, куди важко добратися людям, поки що царює дика природа, оберігаючи від знищення сталі природні та близькі до природних ліси. Там формуються водні ресурси: витoki гірських річок і річечок, струмків і водотоків. Там є джерело унікального гірського повітря, середовище існування величезної кількості рідкісних рослин і тварин. І вони, як і ми, люди, мають повне право на свій життєвий простір. Чимало цих лісів перебувають під захистом національних природних парків області: Карпатського, Верховинського та «Гуцульщини». Загальна площа цих парків – 94,6 тис га. Однак так сталося, що значні площі особливо цінних лісів, від збереження яких залежить екологічна безпека регіону, його природна та рекреаційно-туристична привабливість, залишилися поза межами парків, в їх околицях. У 2014-2015 роках експерти провели ідентифікацію цих прилеглих з парками лісів. Це відбувалося в рамках проекту «Збереження карпатських пралісів», який впроваджує Українське товариство охорони птахів за участі та фінансової підтримки Франкфуртського зоологічного товариства. Експерти виявили ці особливо цінні для збереження ліси на лісогосподарських територіях, що межують з нацпарками, на загальній площі 2,6 тис га пралісів та старовікових лісів та 18,8 тис га – захисних лісів. Загалом до 90 % цих лісів зосереджені на верхніх схилах гір, на висоті 1100 метрів. Здебільшого це важкодоступні для лісового господарювання місця, і саме тому ліси тут збереглися. Якщо у минулому ці ліси були надійно захищені від вирубування самими горами, їх недоступністю, то у теперішній час, завдяки інтенсивному техногенному розвитку суспільства, вони вже доступні для рубок. Таким чином, створивши перспективу для подальшого кроку у сталому розвитку, а саме – розвитку сільського зеленого туризму, екомаркетингу та соціально-економічного розвитку території навколо.

Відповідно до лісового законодавства, охорона лісів – це комплекс заходів, спрямованих на їх збереження від знищення, пошкодження, ослаблення та іншого шкідливого впливу, захист від шкідників і хвороб, а також раціональне використання.

Для Прикарпаття актуальна проблема висихання лісів, їх вирубування. Над Карпатами почастишали кислотні дощі, що призводить до висихання лісів, різкого погіршення якості ґрунтів. Зменшується водорегуляційна роль лісів, почастишали зсуви ґрунту, карстові утворення, повені, інші руйнівні явища. Майбутнє Карпат потребує об'єднання інтелектуальних, матеріальних та фінансових зусиль як державних інституцій, так і органів місцевого самоврядування різних країн Європи, спрямованих на порятунок Карпатських гір. Гарантії, що породжені над Карпатами хмари не випадуть кислотними дощами десь у Франції, Італії, Бельгії – немає. Проблеми України – екологічні, фінансові, соціальні – це не лише суто українські проблеми, вони є проблемами Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, Сербії, Чехії та Австрії. Ще одна екологічна проблема – масове "облісіння" гір і лісів внаслідок вирубки лісів.

У Прикарпатті необхідно заборонити суцільні рубки лісу, а санітарні рубки застосовувати тільки для усунення наслідків стихійних природних явищ, техногенних та інших шкідливих впливів.

Наслідками масових рубок є не тільки повені та селі. Лісові насадження є запорукою водного балансу в регіоні. Останніми роками в Прикарпатті частими стали засухи, які чергуються з паводками. До наслідків масових вирубок відносять і висихання колодязів. А ліс – це основа, запорука того, що тут буде чисте повітря, вода в достатній кількості... Зникне ліс – зникнуть рекреаційні ресурси. Тобто, Україна не матиме майбутнього.

Для того, щоб запобігти знищенню лісів Прикарпаття пропонуються такі напрямки діяльності (Рис. 3):

- 1) відтворення лісового фонду;
- 2) підвищення продуктивності лісів;
- 3) поліпшення якісного складу лісів.

Відтворення лісів включає систему дій по відновленню лісів і лісорозведенню. Відтворення лісів, що проводиться у формі їх відновлення та лісорозведення, являє собою здійснення лісових та агротехнічних заходів відповідно до природоохоронних вимог з метою створення нових лісонасаджень.

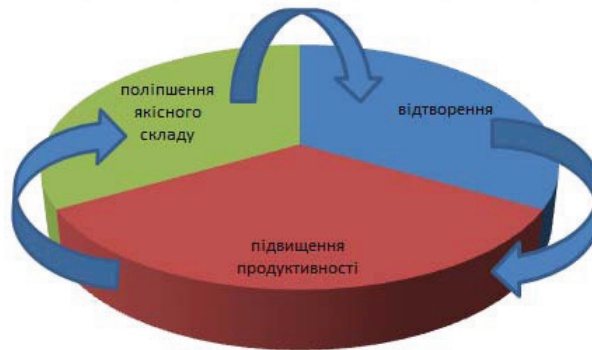

Рисунок 3 – Напрями діяльності, спрямовані на охорону лісів Прикарпаття
Figure 3 – Directions of activity, sent to the guard of the forests of Prykarpattya

Відповідно до ст. 81 – 82 Лісового кодексу, відновлення лісів і лісорозведення здійснюється постійними лісокористувачами. Тому кожен, хто приходить у ліс має нести відповідальність за свої вчинки. Підтримувати ліс у належному стані, слідкувати за пожежною небезпекою та за можливістю створювати ділянки з новими насадженнями, тощо.

Відповідно до Правил відновлення лісів і лісорозведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 1996 року, відтворення лісів на території Надвірнянського району має забезпечувати:

- раціональне використання лісового фонду;
- поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності й біологічної стійкості;
- підвищення водоохоронних, ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень;
- досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі терміни нових насаджень найбільш економічно доцільними способами і технологіями.

Відновлення лісів здійснюється за спеціальними програмами і проектами, що розроблюються державними органами лісового господарства. Підприємства, установи, організації, що здійснюють відновлення лісів і лісорозведення в зелених зонах міст, у смугах відводу залізниць, автомобільних доріг, каналів тощо, розробляють проектно-нормативні документи за погодженням з органами лісового господарства.

Лісове законодавство передбачає охорону лісів від незаконних дій громадян, підприємств, установ та організацій, а також біологічний захист лісів від шкідників та хвороб, інших факторів, які впливають на санітарний стан лісових ресурсів.

Слід відрізнити відновлення лісів, яке здійснюється на землях, що були вкриті лісовою рослинністю (зруби, згарища тощо), від лісорозведення, яке здійснюється на землях, не вкритих лісовою рослинністю (яри, крутосхили, піски, пустища тощо). Відтворення лісів здійснюється постійними лісокористувачами. Кожен з нас повинен займатися відновленням і лісорозведенням у своєму місті, селі, районі. Створювати нові лісові насадження. Максимально озеленювати територію не тільки з найменшим антропогенним навантаженням, але і місця вздовж доріг, санітарно-захисні зони навколо промислових об'єктів.

З метою відтворення зелених насаджень нами рекомендується відтворювати високопродуктивні ліси з господарсько-цінних деревних і чагарникових порід за спеціальними програмами і проектами. Це призведе до створення лісових насаджень з високопродуктивними і захисними властивостями, підвищить лісистість території, буде запобігати ерозійним процесам та загалом поліпшення навколишнє природне середовище регіону та зробить його рекреаційно привабливим.

Великого значення для охорони лісів набуває ведення Зеленої книги України. Відповідно до Положення про Зелену книгу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року, вона є державним документом, в якому зведені відомості про сучасний стан

рідкісних, тих, що зникають, і типових природних рослинних угруповань України, які потребують охорони і мають важливе значення як складова частина біологічної різноманітності.

Охорона природних рослинних угруповань, внесених до Зеленої книги України, здійснюється шляхом:

- встановлення особливого правового статусу природних рослинних угруповань, що потребують охорони;
- створення на територіях, де наявні відповідні угруповання, природно-заповідних об'єктів або оголошення їх природно-заповідними територіями;
- врахування спеціальних вимог щодо охорони цих угруповань у разі вилучення і надання земельних ділянок, розроблення проектної документації та проведення екологічної експертизи;
- встановлення кримінальної та адміністративної відповідальності за пошкодження природних рослинних угруповань та місць їх зростання;
- ратифікації міжнародних конвенцій, угод стосовно охорони навколишнього середовища;
- проведення виховної роботи серед населення;
- проведення моніторингу за станом змін рослинних угруповань та необхідних досліджень з метою розробки наукових основ їх охорони, відновлення та невиснажливого використання.

Заходи щодо забезпечення підвищення **продуктивності** лісів Надвірнянського району можуть бути наступні:

- 1) виконання роботи з селекції, лісового насінництва і сортовипробування найбільш цінних у господарському відношенні деревних порід;
- 2) проведення заходів, спрямовані на підвищення родючості ґрунтів (меліорація земель, запобігання водній і вітровій ерозії ґрунтів, заболоченості, засоленості та іншим процесам, що погіршують стан ґрунтів);
- 3) здійснення своєчасного та ефективного догляду за лісовими культурами.

До поліпшення **якісного складу** лісу відносять дії спрямовані на формування і оздоровлення лісів. З цією метою пропонується на території Надвірнянського району проводити заходи спрямовані поліпшення якісного складу лісів шляхом постійного моніторингу лісів та оцінки природних та техногенних ризиків і загроз.

Нажаль, на сьогодні, під лозунгом «санітарної вирубки» проводяться незаконні вирубки лісу, що призводять до знищення великих площ лісопосадок. Таким чином виконувати санітарні рубки, рубки, пов'язані з реконструкцією малоцінних молодняків, лісовідновних рубок в лісах, що втрачають захисні, водоохоронні та інші корисні властивості лише на основі моніторингу лісу який проводяться власниками лісів і постійними лісокористувачами.

Висновки.

В результаті роботи було встановлено, що для збереження лісів України перш за все необхідно переглянути та вдосконалити лісове законодавство та систему моніторингу лісу, постійно підвищувати екологічну культуру та екологічну свідомість населення та відповідно до цього вести лісове господарство на засадах наближених до природи, дотримуватись критеріїв сталого лісокористування. Лісовпорядкування проводити на типологічній основі. За типами лісу або їх групами, організувати господарські частини. Відповідно до типологічних особливостей розробляти методи і способи проведення оглядового рубання, санітарно-оздоровчих заходів, лісовідновлення, боротьбу з шкідниками та хворобами лісу. Потрібно розробляти протипожежні заходи, встановлювати розмір побічного користування лісом, оцінювати рекреаційні можливості лісових територій, окремо проводити мисливське впорядкування.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Державне агентство лісових ресурсів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921
2. Food and Agriculture Organization, FAO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/home/en/>
3. УНІАН: Інформаційне агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecology.unian.ua/1194415-problemi-lisovih-resursiv-ukrajini.html>
4. Генік В.Я. Причини та наслідки знеліснення і деградації лісових екосистем в Україні / Генік В.Я. // Науковий вісник ЛНТУ України. Збірник науково-технічних праць.-2011.-Вип.21.16.-с.118-122.

5. Гайда Ю.І. Лісівничо-екологічні особливості формування мережі об'єктів збереження лісових генетичних ресурсів / Ю.І. Гайда, Р.М. Яцик, В.І. Парпан // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.7. – С. 9-16.
6. Указ президента України про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
7. Концепція збереження біологічного різноманіття України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/439-97-%D0%BF>
8. Проект Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=182224&cat_id=166243
9. Гайда Ю.І. Національні стратегії збереження та сталого використання лісових генетичних ресурсів у європейських країнах: досягнення та перспективи / Ю.І. Гайда, Р.М. Яцик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.3. – С. 9-16.

REFERENCES

1. Derjavne agenstvo lisovih resursiv Ukraini [State agency of forest resources of Ukraine] [Electronic resource]. – Access mode: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921 [in Ukrainian].
2. Food and Agriculture Organization, FAO [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.fao.org/home/en/> [in English].
3. UNIAN: informacijne agenstvo [UNIAN: the News agency] [Electronic resource]. – Access mode: <https://ecology.unian.ua/1194415-problemi-lisovih-resursiv-ukrajini.html> [in Ukrainian].
4. Genuk, V.Ya. (2011) Prichini ta naslidki znelisnennja I degradacii lisovih ekosistem na Ukraini [Reasons and consequences reduction of the forests and degradations forest ecosystems are in Ukraine] Lutsk: LNTU, 21.16, 118-122 [in Ukrainian].
5. Gajda, Y.I. (2013) Lisivniho-ekologihni osoblivosti formuvannja mereji obektiv zberezennja lisovih genetihnih resursiv [The foresters- ecological features of forming network of objects of maintenance of forest genetic resources]. Naukovij visnik NLTU Ukraini – The Scientific announcer NLTU Ukraine, 23.7, 9-16 [in Ukrainian].
6. Ukaz prezidenta Ukraini pro Strategiu stalogo rozvitku "Ukraina-2020" [Decree of president of Ukraine about Strategy of steady development "Ukraine – 2020"] [Electronic resource]. – Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].
7. Koncepcija zberezennja biologihnego riznomanittja Ukraini [Conception of maintenance of biological variety of Ukraine] [Electronic resource]. – Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/439-97-%D0%BF> [in Ukrainian].
8. Proekt strategii stslogo rozvitku ta instuticijnogo reformuvannja lisovogo ta mislivskogo gospodarstva Ukraina na period do 2020 roku [Project Strategy of steady development and institutional reformation of forest and hunting economy of Ukraine on a period 2022] [Electronic resource]. – Access mode: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=182224&cat_id=166243 [in Ukrainian].
9. Gajda, Y.I. (2013) Nacionalni strategii zberezennja ta stalogo vikoristannja lisovih genetihnih resursiv u evropejskih krainah: dosjagnennja ta perspektivi [National strategies of maintenance and permanent the forest genetic resources in the European countries: achievement and prospects Naukovij visnik NLTU Ukraini – The Scientific announcer NLTU Ukraine, 23.3, 9-16 [in Ukrainian].

РЕФЕРАТ

Вірста Л.В. Збереження і збалансований розвиток лісів Прикарпаття / Л.В. Вірста, В.В. Лук'янова, А.С. Хрутьба // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Технічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2018. – Вип. 1 (40).

Сучасні екологічні проблеми лісів мають не просто загальнодержавний, а й глобальний характер. А тому вирішення екологічних проблем зелених насаджень нашої держави стає дедалі актуальнішим, як у міжнародних відносинах, так і в економічному та науково-технічному співробітництві.

Метою дослідження є аналіз теоретичних засад формування і розвитку лісового фонду Прикарпаття в контексті сталого лісокористування.

Матеріали та методи дослідження: аналіз і синтез (дослідження антропогенного впливу на стан лісів); порівняння та аналогія; узагальнення та абстрагування; управління проектами (планування і здійснення заходів щодо покращення стану лісового фонду Прикарпаття).

Для Прикарпаття актуальна проблема висихання лісів, їх вирубування. Над Карпатами почастишали кислотні дощі, зменшилась водорегуляційна роль лісів, почастишали зсуви ґрунту, карстові утворення, повені, інші руйнівні явища. Майбутнє Карпат потребує об'єднання інтелектуальних, матеріальних та фінансових зусиль як державних інституцій, так і органів місцевого самоврядування різних країн Європи, спрямованих на порятунок Карпатських гір. Проблеми України – екологічні, фінансові, соціальні – це не лише суто українські проблеми, вони є проблемами і сусідніх європейських країн.

Встановлено, що для збереження лісів України перш за все необхідно переглянути та вдосконалити лісове законодавство та систему моніторингу лісу, постійно підвищувати екологічну культуру та екологічну свідомість населення та відповідно до цього вести лісове господарство на засадах наближених до природи, дотримуватись критеріїв сталого лісокористування.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛІСІВ, ВИРУБКА ЛІСУ, ЛІСОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

ABSTRACT

Virsta L.V., Lukjanova V.V., Khrutba A.S. Maintenance and balanced development of the forests of Prykarpattya. Visnyk National Transport University. Series «Technical sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2018. – Issue 1 (40).

The modern ecological problems of the forests have not simply national, but also global character. The decision of ecological problems green plantations of our state becomes all more actual, both in international relations and in an economic and scientific and technical collaboration.

The aim of the article is analysis of theoretical principles of forming and development of forest fund of Prykarpattya in the context permanent use of the forests.

Materials and research methods: analysis and synthesis (research of anthropogenic influence is on the state of the forests); comparison and analogy; generalization and abstracting; management projects (planning and realization of measures is in relation to the improvement of the state of forest fund of Prykarpattya).

For Prykarpattya is actual problem of drying out the forests, their felling. Acid rains became more frequent above Carpathians, the adjusting of water role the forests diminished, the changes of soil, floods, other destructive phenomena, became more frequent. The future of Carpathians needs the association of intellectual, material and financial efforts of both state institutes and organs of local self-government of different countries of Europe, mountains of Carpathians sent to the rescue. Problems of Ukraine – ecological, financial, social – it not only especially the Ukrainian problems, they are problems and the nearby European countries.

It is set that for maintenance the forests of Ukraine it is foremost necessary to revise and perfect a forest legislation and system monitoring of the forest, constantly to promote an ecological culture and ecological consciousness of population and in accordance with it to conduct forestry on principles close to nature, to adhere to the criteria of permanent use of the forests.

KEYWORDS: STEADY DEVELOPMENT, ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE FORESTS, DISAFFORESTATION, FOREST LEGISLATION.

РЕФЕРАТ

Вирста Л.В. Сохранение и сбалансированное развитие лесов Прикарпаття / Л.В. Вирста, В.В. Лукьянова, А.С. Хрутьба // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Технические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2018. – Вып. 1 (40).

Современные экологические проблемы лесов имеют не просто общегосударственный, но и глобальный характер. А потому решение экологических проблем зеленых насаждений нашего государства становится все актуальнее, как в международных отношениях, так и в экономическом и научно-техническом сотрудничестве.

Целью исследования является анализ теоретических принципов формирования и развития лесного фонда Прикарпаття в контексте постоянного лесопользования.

Материалы и методы исследования: анализ и синтез (исследование антропогенного влияния на состояние лесов); сравнение и аналогия; обобщение и абстрагирование; управление проектами (планирование и осуществление мероприятий относительно улучшения состояния лесного фонда Прикарпаття).

Для Прикарпаття актуальна проблема висихання лесов, их вырубки. Над Карпатами участились кислотные дожди, уменьшилась водорегуляционная роль лесов, участились сдвиги почвы, карстовые образования, наводнения, другие разрушительные явления. Будущее Карпат нуждается объединения интеллектуальных, материальных и финансовых усилий как государственных институций, так и органов местного самоуправления разных стран Европы, направленных на спасение Карпатских гор. Проблемы Украины – экологические, финансовые, социальные – это не только сугубо украинские проблемы, они являются проблемами и соседних европейских стран.

Для сохранения лесов Украины прежде всего необходимо пересмотреть и усовершенствовать лесное законодательство и систему мониторинга леса, постоянно повышать экологическую культуру и экологическое сознание населения, в соответствии с этим вести лесное хозяйство на принципах приближенных к природе, придерживаться критериев устойчивого лесопользования.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ, ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ЛЕСОВ, ВЫРУБКА ЛЕСА, ЛЕСНОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО.

АВТОРИ:

Вірста Леся Вячеславівна, викладач екології, магістр, Надвірнянський коледж НТУ, e-mail: lesya.virsta@gmail.com, тел. +380979187005, Україна, 78405, Івано-Франківська обл., м.Надвірна, вул. Соборна, 177, orcid.org/0000-0002-1032-8216.

Лук'янова Віталіна Віталіївна, кандидат хімічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри екології та безпеки життєдіяльності, e-mail: vitalina_lk@i.ua, тел. +380677985533, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка 1, к. 312, orcid.org/0000-0001-8964-3560.

Хрутьба Андрій Сергійович, Київський національний університет ім.Т.Г.Шевченка, аспірант, e-mail: hrutba.andrey@gmail.com, тел. +380936000895, Україна, 01010, м. Київ, вул.Ванди Василевської, 24, orcid.org/0000-0003-2456-8437

AUTHOR:

Virsta Lesja Vjacheslavovna, teacher of ecology, master's degree, Nadvirna college of NTU, e-mail: lesya.virsta@gmail.com, tel. +380979187005, Ukraine, 78405, Ivano-Frankivsk reg., Nadvirna, Soborna str. 177, orcid.org/0000-0002-1032-8216.

Lukjanova V.V., Candidate of Chemical Science, National Transport University, associate professor department of The Department of Ecology and Safety of Vital Functions, e-mail: vitalina_lk@i.ua, tel. +380677985533, Ukraine, 01010, Kyiv, Omeljanovicha-Pavlenka str. 1, of. 312, orcid.org/0000-0001-8964-3560.

Khrutba A.S. Taras Shevchenko National University, e-mail: hrutba.andrey@gmail.com, tel. +380936000895, Ukraine, Kyiv, Vandi Vasilevskoy st., 24, orcid.org/0000-0003-2456-8437

АВТОРЫ:

Вирста Леся Вячеславовна, преподаватель экологии, магистр, Надворнянський коледж НТУ, e-mail: lesya.virsta@gmail.com, тел. +380979187005, Украина, 78405, Івано-Франківська обл., г.Надвірна, ул. Соборна, 177, orcid.org/0000-0002-1032-8216.

Лукьянова Виталина Витальевна, кандидат химических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры экологии и безопасности жизнедеятельности, e-mail: vitalina_lk@i.ua, тел. +380677985533, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова 1, к. 312, orcid.org/0000-0001-8964-3560.

Хрутьба Андрей Сергеевич, Киевский национальный университет им.Т.Г.Шевченко, аспирант, e-mail: hrutba.andrey@gmail.com, тел. +380936000895, Украина, 01010, м. Київ, ул.Ванды Василевской, 24, orcid.org/0000-0003-2456-8437

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Хрутьба В.О., доктор технічних наук, професор кафедри екології та безпеки життєдіяльності Національного транспортного університету, Київ, Україна

Скрипник В.С., кандидат технічних наук, доцент, заступник директора з навчальної роботи Надвірнянського коледжу Національного транспортного університету, Надвірна, Україна

REVIEWER:

Khrutba V.O., Doctor of Technical Sciences, Professor, Department of Ecology and Safety of Vital Functions, National Transport University, Kyiv, Ukraine

Skrupnyk V.S., the Candidate of Technical Sciences, docent, the Deputy Director for Educational Work in Nadvirna college of the National Transport University, Nadvirna, Ukraine